

диференціювання злочинів та розподілу повноважень між службовими особами правоохоронних органів.

Список використаної літератури:

1. Основы уголовного судопроизводства Союза ССР и союзных республик [сайт] URL: [http://www.economics.kiev.ua/download/Zakony SSSR/data04/tex16066.htm](http://www.economics.kiev.ua/download/Zakony%20SSSR/data04/tex16066.htm) (дата звернення: 29.04.2021).
2. Кримінально-процесуальний кодекс України: Закон України від 28 січ. 1960 р. № 1001-IV. Верховна Рада України: [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05#Text> (дата звернення: 30.04.2021).
3. Дознание в органах милиции. Коврига З.Ф. Под ред.: Чугунова В.Е. Воронеж: Изд-во Воронеж. Ун-та, 1964. 59 с.
4. Иванов В.А. Дознание в советском уголовном процессе. Ленинград: ЛГУ, 1966. 37 с.
5. Вапнярчук В.В. Процесуальне становище особи, яка проводить дізнання: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. Харків, 2000. 199 с.
6. Баулін О.В. Проведення дізнання в Україні: Навч. посібник / Джига М.В., Баулін О.В., Лук'янець С.І., Стахівський С.М. Київ: Тип. МВС України, 1999. 156 с.
7. Бандурка С. О. Процесуальні повноваження органу дізнання. Форум права. 2011. № 1. С. 50–53. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-1/11bsopod.pdf> (дата звернення: 16.01.2021).

Ключові слова: досудове розслідування, дізнавач, учасники кримінального провадження, кримінальний проступок, кримінальний процес.

Ключевые слова: досудебное расследование, дознаватель, участники уголовного производства, криминальный проступок, криминальный процесс.

Key words: pre-trial investigation, interrogator, participants of criminal proceedings, criminal offense, criminal proceeding.

НАСІННИК МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри кримінального процесу, детективної
та оперативно-розшукової діяльності*

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДЖЕРЕЛ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО КРИМІНАЛЬНІ ПРОСТУПКИ

Достатньо рухливий процес реформування та становлення інституту кримінальних проступків у системі українського законодавства сприяє активному обговоренню питань теорії доказів та кримінального процесуального доказування у цій сфері.

Набранням чинності 01.07.2020 року Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» були внесені корективи у перелік процесуальних джерел доказів у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки [1].

До вже існуючого переліку джерел доказів, що визначені у статті 84 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК України), були додані пояснення осіб, результати медичного освідчування, висновок спеціаліста, а також, отримані за згодою, показання технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису.

Варто підкреслити, що вказані процесуальні джерела доказів не можуть бути використані у кримінальному провадженні щодо злочину, окрім як на підставі ухвали слідчого судді, що постановляється за клопотанням прокурора.

Відповідно, в разі відмови у задоволенні ухвали слідчим суддею, всі докази будуть яскраво втілювати доктрину «плодів отруєного дерева» та вважатися недопустимими, що, в свою чергу, суттєво ускладнює процес доказування для сторони обвинувачення.

Розмірковуючи, можна зробити висновок, що якщо орган дізнання до внесення відомостей до Єдиного реєстру судових розслідувань припуститься помилки у визначенні належності діяння до проступку чи до злочину, в подальшому проведення слідчих-розшукових дій як:

- зняття показань технічних приладів та засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису;

- вилучення знаряддя і засобів вчинення кримінального проступку, речей і документів, що є безпосереднім предметом кримінального проступку, або які виявлені під час затримання особи, особистого огляду або огляду речей,

може призвести до визнання цих доказів недопустимими та винна особа може уникнути кримінальної відповідальності за вчинений злочин.

Варто зазначити, що у випадках, коли на первинному етапі неможливо визначити характер діяння, на думку О. Стригунова, слід проводити слідчі (розшукові) дії саме по злочину, адже, у випадку подальшого визначення діяння проступком, відомості, отримані під час цих дій можуть бути доказами у кримінальному провадженні по кримінальному проступку [2, с. 2].

На думку М. Я. Никоненко, якщо ситуація буде залежати від рішення прокурора та слідчого судді, то це може призвести до впливу особистої заінтересованості конкретної посадової особи до використання джерел доказів, які створені для розслідування кримінальних проступків, під час розслідування злочинів [3, с. 166].

Слід звернути увагу і на різницю у обсязі прав спеціаліста, чий висновок є новим для чинного КПК України джерелом доказів, та експерта, чий повноваження та права визначені ст. 70 КПК України. Основна відмінність полягає у ініціативності збирання матеріалів для

проведення експертизи. Так, експерт може відмовитися від проведення експертизи, у разі, якщо поданих йому матеріалів буде недостатньо для якісного та обґрунтованого висновку. Він не має права ініціювати додатковий збір матеріалів для проведення експертизи. Щодо спеціаліста таких заборон у чинному кримінальному процесуальному законодавстві не передбачено [2, с. 3].

Якщо дослідити питання відмови спеціаліста від надання висновку, можна дійти висновку, що це питання є досить неоднозначним. Положення нової редакції ч. 1 ст. 71 КПК України визначає право спеціаліста надавати консультації та висновки. З протилежного боку знаходяться положення КПК України, що законодавець залишив без змін, а саме п. 2 ч. 5 ст. 71, що визначає обов'язок спеціаліста виконувати вказівки сторони кримінального провадження, яка його залучила, чи суду.

Крім того, КПК України не визначено (на відміну від експертизи) підстав проведення спеціалістом призначеного органом дізнання дослідження та порядок залучення спеціаліста стороною обвинувачення. Відповідно до вимог ст. 243 КПК України «Порядок залучення експерта» експерт залучається за дорученням сторони кримінального провадження. Що стосується спеціаліста – чинним кримінальним процесуальним законодавством не регламентовано чіткого порядку його залучення.

Отже, підсумовуючи викладене, можна дійти висновку, що незважаючи на вагомий внесок вітчизняних науковців у розробку проблематики джерел доказів, значна кількість теоретичних і практичних аспектів, що стосується саме кримінальних проступків, на сьогодні розкрита недостатньо повно або не отримала однозначного вирішення.

Список використаної літератури:

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень : Закон України від 22.11.2018 № 2617-VIII. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19>
2. Стригунов О. Нюанси застосування інституту кримінальних проступків // URL:https://zib.com.ua/ua/143397-nyuansi_zastosuvannya_institutu_kriminalnih_prostupkiv_proan.html
3. Никоненко М. Я. Пояснення в системі джерел доказів у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – Сер.: Юриспруденція. – 2020. – № 43. – С. 163-167.

Ключові слова: джерела доказів, кримінальні проступки, слідчі (розшукові) дії, експерт, спеціаліст.

Ключевые слова: источники доказательств, уголовные проступки, следственные (розыскные) действия, эксперт, специалист.

Key words: sources of evidence, criminal offenses, investigative (search) actions, expert, specialist.